

Hoe in Sloten de tol kwam, verdween en... weer terugkwam

Afgelopen jaar (2023) kreeg de Sloterweg een voor Amsterdam unieke status. Na een jarenlange strijd om massaal sluipverkeer over de smalle landweg te weren kwam er voor beide zijden een 'doorrijdverbod'.

Precies 100 jaar eerder, in 1923, gebeurde het omgekeerde: de Sloterweg werd toen voor iedereen opeens vrij toegankelijk. Want toen werd de tol, ingevoerd in 1816, afgeschaft door de gemeente Amsterdam die twee jaar eerder Sloten had geannexeerd. Maar na 100 jaar was de sluiproute over de Sloterweg zó populair geworden dat via een elektronische knip opnieuw een afsluiting volgde. Wie deze camera-afsluiting echter negeert krijgt te maken met een torenhoge tol van 110 euro.

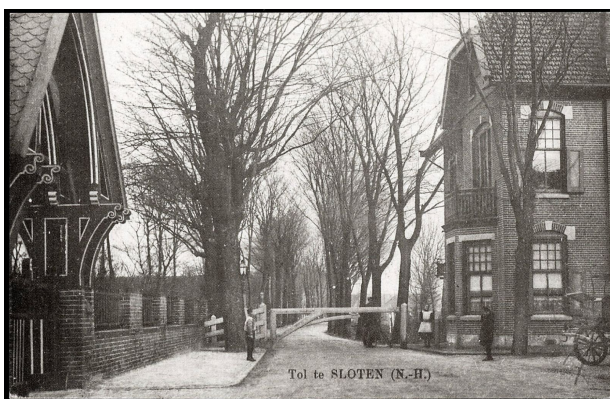

Foto uit het begin van de 20e eeuw. Hierop is het nieuwe, nog bestaande, tolhuis te zien. Het tolhek is gesloten. Het aantal bomen langs de fraaie weg is sindsdien fors afgenomen. Links is een overkapte toegangspoort te zien naar de

in 1901 in gebruik genomen Sint-Pancratiuskerk en het kerkhof. Prentbriefkaart uit de Beeldbank Stadsarchief Amsterdam.

Tol heffen voor bestrating

Ruim 200 jaar terug sloegen de grondeigenaren langs de Sloterweg de handen ineen om de vaak slecht begaanbare weg aan te pakken. In 1815 besloten ze gezamenlijk een lening aan te gaan om daarmee de weg tussen de Overtoomse Sluis en het dorp Sloten te bestraten en aan beide zijden van bomen te voorzien. De lening werd stukje bij beetje afgelost via tolheffing. Bij Koninklijk Besluit werd dat tolrecht toegekend. In 1816 kwam er aan uiteinden van de weg een tolhek waar betaald moest worden om van de weg gebruik te maken: een op de huidige Sloterkade ter hoogte van nr. 90, en een op de Sloterweg bij nr. 1193. De tarievenlijst voor de tolheffing hangt nog steeds in Café Kerkzicht.

Het 19e-eeuwse tolhuis met het tolhek in geopende toestand. Ernaast zijn links en rechts nog mooie oude straatlantaarns te zien. De weg is omzoomd met fraaie bomen. Links de toen nog nieuwe muur rond de Sint-Pancratiuskerk uit 1901.

*Prentbriefkaart uit de Beeldbank
Stadsarchief Amsterdam.*

Overbelaste route naar Schiphol

Vanaf 1919 werd de Sloterweg steeds drukker vanwege de verbinding vanuit de stad met Schiphol. Toen in dat jaar de KLM werd opgericht, reisden luchtreizigers vanaf het KLM-kantoor op het Leidseplein per elektrische tram naar de Overtoomse Sluis. Vanaf daar ging de reis per paardentram over de Jacob Marisstraat, Sloterkade en Sloterweg naar de Sloterbrug bij Badhoevedorp, waarna de tocht langs de ringvaart werd voortgezet. Toen Amsterdam in 1921 de gemeente Sloten annexeerde duurde het nog twee jaar voordat de tolheffing werd beëindigd. Nu Sloten binnen Amsterdam viel vond de gemeente het niet langer juist om binnen zijn grenzen een weg te hebben die zonder betaling niet vrij toegankelijk was voor iedereen.

*De tol op de Sloterkade; circa 1920.
Foto: Beeldbank Stadsarchief
Amsterdam.*

Nieuwe brug en weg buiten het dorp

Door de toename van het verkeer werd de Sloterweg steeds meer overbelast. Met name de dorpskern en de Sloterbrug

kregen het zwaar te verduren. Toch duurde het nog tot 1938 totdat verkeer van en naar Schiphol en Den Haag niet langer steeds de nauwe dorpskern van Sloten moest passeren. In dat jaar werd een nieuwe brug in de (Oude) Haagseweg over de ringvaart in gebruik genomen waarvan de weg door de Riekerpolder liep en ter hoogte van de huidige Johan Huizingalaan werd aangesloten op de oude Sloterweg. Tussen deze aansluiting en de Aalsmeerweg werd de Sloterweg in de jaren '50 verbreed waarbij het oorspronkelijke karakter met zijn bomen, sloten en voortuinen verdween. Ook de naam van dit stuk werd toen gewijzigd in (later Oude) Haagseweg.

*De tol bij het Tolhuis in Sloten; circa
1920. Foto: Beeldbank Stadsarchief
Amsterdam.*

Opnieuw overbelast door sluipverkeer

Vanaf de jaren '60 nam het verkeer over de Sloterweg in razend tempo toe. De toename van het aantal auto's en de bouw van nieuwe woonwijken maakten van de Sloterweg een druk bereden open afrit voor de nabijgelegen autosnelwegen. De roep om aanpak van de onveiligheid op deze eeuwenoude smalle veendijk werd na jarenlang actievoeren uiteindelijk in 2023

bekroond met de afsluiting van de Sloterweg aan beide zijden. Een zogenoemde elektronische knip met cameracontrole is alleen nog te passeren door auto's van bewoners en bedrijven met ontheffing en de lijnbus van lijn 195. Wie toch op de Sloterweg moet zijn, zal moeten omrijden via een van de twee 'tolvrije' toegangswegen: de Louwesweg of de Anderlechtlaan. Behalve tussen 7 en 10 uur en tussen 16 en 19 uur kan dit ook vanaf de Plesmanlaan via de Laan van Vlaanderen.

Het nog bestaande Tolhuis aan de Sloterweg, gezien in westelijke richting; april 1969. Foto: Beeldbank Stadsarchief Amsterdam.

Torenhoge tol 75 meter opgeschoven
Met de invoering van de elektronische knip met cameracontrole is de tolheffing na 100 jaar niet alleen weer terug- zij het 75 meter oostwaarts opgeschoven - óók is deze 'tol' op geheel eigentijdse wijze vormgegeven. Verschil met de oude tol is echter dat je met ómrijden altijd nog zonder 'tolheffing' op de gewenste plek kunt komen. Hoewel de gemeente Amsterdam 100 jaar geleden in de maag zat met de geërfde tolheffing

van zijn voorganger, de geannexeerde gemeente Sloten, en hem daarom toen afschafte, viel precies een eeuw later het historische besluit om de weg op deze wijze tóch weer terug te geven aan de bewoners. Als het ware een goedmakertje om deze uitwas van de annexatie hiermee weer voorgoed terug te draaien...

Het op 1 juli 2023 ingevoerde 'doorrijdverbod' op de Sloterweg, vlakbij de hoek met de Ditlaar, ligt slechts 75 meter van de plek (links op de foto even voorbij de kruising) waar 100 jaar lang tol werd geheven om de weg op te mogen. Tóch doorrijden voorbij dit 'tolhek' betekent cameraregistratie met een torenhoge 'tol' van 110 euro. Foto: Theo Durenkamp.

Theo Durenkamp; 23 februari 2024.

*Van: Hoe in Sloten de tol kwam, verdween en... weer terugkwam
Zie ook: www.theodurenkamp.nl*

Zie ook

- * www.slotenoudosdorp.nl/vliegtuig-halen-tweemaal-tol-betalen/*
- * www.slotenoudosdorp.nl/nu-wel-110-euro-boete-voor-doorrijden-op-sloterweg-west/*